נג א ב מיי פ״ן מהל׳

וכייה ומתנה הל' ט י

טוש"ע אה"ע סי' ס: ג מיי פ"י מהלכות אישות הל' יא ופי"א

הלכה א סמג עשין מח

טוש"ע אה"ע סימן נה סעיף ו וסי" סו סעיף ו: נה ד מיי' פ"ו מהלכות

סמג עשין מח טור שו"ע

אה"ע סי' נ סעיף ג: ה מיי שם הלכה יח

ווש״ע שם סעיף א: מיי׳ פ״ז מהלכות זכי

הל' יג טוש"ע אה"ע סיי

זכייה ומתנה הל' כא

ל) וכתובות עונה. ב) פי׳ מי ל) [מוכות עוון, כ) פי לה הדר, ג) [ערי מ"ש על הגליון פסחים יא.], ד) גרי רש"א מה"ד ולא מליא אמרה,

מוסף רש"י

קידושין לאו לטיבועין ניתנו. סתס קידושין לאו לטינועין ניתנו, שאס מת הקידושין מוזרין תובות עו:). החתן

רבינו גרשום ואמר רר יומה לא שוו ואמר דב יוסף לא שנו. דמחזיר אלא כשמתה היא אבל מת הוא דהיא תפסה אין מחזירין ליורשיו מאי טעמא יכולה היא כו' הכי נמי יכול לומר האי תנו לי שושביני שאשמח עמו ואם שושביני שאשמוז עמו ואם לאו לא אחזיר: הכא במאי עסקינן. דלא מצי למטען . הכי בשכבר שמח עמו האי דמת ולא הספיק לפורעו עד שמת והואיל דכבר שמח עמו מחזיר אע"ג וכתב לה עיקר כתובה מן האירוסין: במה דברים , אמורים. דגביא: דהדר ביה אמורים. דגביאי דווד ביד הבעל. מן הקדושין ונתן גט בדידה מותרינן למימר תנו בעלי ואשמח עמו הא לאו הכי לא אחזיר הקדושין. אבל בדידיה לא איתרינן למימר תנו לי אשתי ואשמח עמה הא לאו הכי לא אחזיר תפיס ברשותיה הקדושין: . ואתא ר' יהודה למימר כו' ולא מציא אמרה תנו לי ולא מציא אמרה תנו לי בעלי ואשמח עמו. אלמא דבפלוגתא דתנאי היא: ל) וכשמת הוא כולי עלמא לא פליגי דיכולה לומר תנו לי בעלי כו' אפי׳ לר' יהודה ואין מחזירין. כי פליגי (בין) ר' נתן ור' יהודה הנשיא שמתה היא ובקדושין לטיבועין נתנו אי הדרי אי לא הדרי הוא דמיפלגי. ר' נתן סבר קדושין לאו לטיבועין נתנו קדושין לאו לטיבועין נתנו משום הכי מקום שנהגו להחזיר מחזירין דלא נתנו לטיבועין. ור׳ יהודה הנשיא לטיבועין. ור' יהודה הנשיא סבר קדושין לטיבועין נתנו משום הכי מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין, משום דאכתי לאו תירוצא מקשינן ליה לאלתר אכתי איכא למיפרך לתרוייהו איכא למיפרך לתרוייהו האיכא מקום שנהגו כו' ורא מקום שנהגו כו' ורי יהודה היינו ת"ק דר' יהודה סבירא ליה קדושין לעולם ר' לטיבועין נתנו מפיק טעמא מהנה שנינו מפיק טעמא מהנה שנינו שלים ממנתא מהנה שניבו שלים מסיפא מקום שנהגו שלא מסיפא מקום שמוגו שלא להחזיר אין מחזירין ודקא קשיא רישא והא מקום שנהגו להחזיר מחזירין. רבי יהודה רישא מתרץ לה בסבלונות. מתנות שמשגר בסבלונות. מתנות ש... לה חתן זולת הקדושין בלייית ידאי יהכי קאמר סבלונות ודז הוכי קאמו טבלונות ודא באמת אמרו מקום שנהגו להחזיר סבלונות מחזירין אזלינן בתר מנהג אבל הרושיז לא הדרי ואי קשיא קרושין לא הדר דאי קשיא לך הא סיפא נמי דמוקמת בקדושין לר' יהודה קתני מקום שנהגו כו' הא לא קשיא ההוא שנהגו לאו רוקא אלא דאיידי דאצטריך מנהגא תנא בסיפא נמי מנהגא. ור' נתן נמי דאמר קדושין לאו לטיבועין נתנו מפיק טעמא מרישא מקום שנהגו להחזיר מחזירין וסיפא מוקי לה בסבלונות

תנו לי בעלי. כלומר אני מזומנת להשלים תנאי קדושי דהיינו נשואין ואין העיכוב תלוי בי: אמר רב יוסף. בעלמא אמרי׳ תנו לי שושביני ואשמח עמו כדקאמרת אבל הכא במאי עסקינן כגון ששמח ואכל עם המת בחופתו אותו שחייב לו השושבינות ונתחייב השושבין מיד לפרעו אחרי ששמח עמו אלא שמת

> ראויה היא ותחזור לאמצע. דרך שושבינות חוכל עמו וחח"כ מביח הדורון: לימה תנו לי בעלי והשמח עמו סנחי היה. למר מחזירין קדושין אם מת הארום ולמר אין מחזירין: בתולה גובה מחתים. חם מת חו גירשה ובדכתב לה מן האירוסין דהיכא דלא כתב לה בעיא היא בכתובות (דף פט:) ולא איפשיטא: מקום שנהגו להחזיר קדושין מחזירין. לקמיה מפרש לה ואזיל: ר' יהודה הנשיא אומר כו'. לקמן פריך עלה: דהדר ביה איהו. חוזר בה ורולה לגרשה הלכך תטול כתובתה מלבד קדושין. והוא הדין אם מת הוא כדמפרש ואזיל ומשום דמיבעי ליה לפרושי באנפי נפשיה טעמא דמת הוא משום חנו לי בעלי ואשמח עמו נקט הכא לישנא דהדר ביה איהו: דמים הוא כולי עלמא לא פליגי. דאינה מחזרת קדושין דמליא אמרה תנו לי בעלי ואשמח עמו כדאוקמה רב יוסף בר אבא לברייתא דלעיל: לטיבועין ניסנו. שחם תמות ולח יזכה לישאנה יהיו אבודין ולא יחזרו לו: ופרכינן והא מקום שנהגו להחזיר מחזירין קחני. במילתיה דר׳ יהודה הנשיא והיכי מוקמת לה לדידיה דלטיבועין ניתנו: הכי קאמר. רבי יהודה: סבלונות ודחי. בההוא מודינא לד דבמנהגא תליא מילתא והוא תכשיטים ששולח לארוסתו לאחר שקדשה אבל קדושין ודאי לטיבועין ניתנו: והני תנחי. דלקמן כי הני תנאי דלעיל דפליגי בקדושין לטיבועין ניתנו: בככר. כסף היינו כ"ה מנה: בחולה גובה כו'. לקמן מיפרשה כולה: בפולה גובה מאפים זוו. דהיינו שני מנין והיינו חמשים שקל כמוהר הבתולות. מלבד קדושין תטול כתובתה: ככר. כ"ה מנים מנה כ"ה שקלים שקל ד' דינר דהיינו ד' זוזים: ר' יהודה אומר בחולה גובה מאחים. מן הככר של קדושין ומחזרת השאר לארוסה: רבי יוסי אומר. לקמיה מפרש לה: אילימא שמקה. היא

מחזרת לו את השאר ונימא תנו לי בעלי ואשמח עמו ואלא באשת ישראל שזינתה ובמאי אי ברצון מי אית לה כתובה ואלא באונם מישרא שריא ליה ואלא באשת כהן שנאנסה ובקדושין למיבועין ניתנו קמיפלגי רבי מאיר סבר קדושין לטיבועין ניתנו ור' יהודה סבר לאו לטיבועין ניתנו ורבי יוסי מספקא ליה אי למיבועין ניתנו אי לא והלכך קדשה בעשרים נותן לה שלשים חצאין קדשה בשלשים נותן לה עשרים חצאין אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן בכל מקום שנהגו להחזיר מחזירין ותרגומא נהרדעא שאר בכל מאי רכה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מוהרי הדרי קדושי לא הדרי אמר רב פפא הלכתא בין שמת הוא בין שמתה היא יוהדר ביה הוא ימוהרי הדרי קדושי לא הדרי הדרא בה איהי אפי' קדושי נמי הדרי אמימר אמר הקדושי לא הדרי גזירה שמא יאמרו קדושין תופסין באחותה רב אשי אמר גימה מוכיח עליה והא דרב אשי בדותא היא ראיכא רשמע בהא ולא שמע בהא: שהשושבינות נגבית בב"ר: ת"ר יחמשה ומשום הכי קאמר ר' יהודה מחזרת

וייבם אחיו את אשתו ושושבינות זו

תנו לי בעלי ואשמח עמו הכא נמי "נימא תנו לי שושביני ואשמח עמו אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן יכגון ששמח עמו ז' ימי משתה ולא הספיק לפורעו עד שמת לימא תנו לי בעלי ואשמח עמו תנאי היא דתניא המארם את האשה יבתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מקום שנהגו להחזיר קרושין מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר קרושין אין מחזירין דברי רבי נתז רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו מקום שנהגו להחזיר מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין רבי יהודה הנשיא היינו

נתנו. וא"ת ולמה חולקין הוה ליה למימר המוצים מחבירו עליו הרחיה כדין כל ממון המוטל בספק כרבנן דסומכוס ולעיל בהמוכר את הבית (דף סב: ד״ה איתמר) פירשתי לה:

נותן לה שלשים חצאים. שכך היו

סלעים כדקאמר לקמן בפ׳ גט פשוט

(דף קסו:) ספ"ל מלמעלה וקפ"ל

מלמטה כו׳ ומפרש רבינו יעקב ספ"ל

רגיליו לעשות חשבוו מחלחי

ורבי יהודה הנשיא אומר כאמת אמרו מקום שנהגו להחזיר

י ורבי יהודה סבר באמת אמרו בו'. ואין לומר דלמא ר' יהודה סבר

קדושין בו'. ל"ג הכא קדושין דלקמן מוקי לה בסבלונות:

(דבמת) היא יכולה לומר כו' דתנא בתרא לטפויי קא אתי:

ס' פלגי קפ"ל ק' פלגי: רבר יוםי מספקא דיה קדושין אי למיבועין נתנו אי לאו למיבועין תנא קמא אלא לאו תנו לי בעלי ואשמח עמו איכא בינייהו וחסורי מחסרא

רבינו גרשום (המשך) דלא מת הוא ובמאי עסקי׳ . דגביא כתובתה בשזינתה: משרא שריא ליה. ואמאי כהן שנאנסה. דאפי׳ באונס אסיר׳ לי׳ דעשאה זונה: ר׳ והכי קתני המארם את האשה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה בד"א אסירי ליי דעשאה זונה: רי מאיר סבר קדושין לטיבועין נתנו. וגובה כתובתה לבד הקדושין: ור' יהודה סבר כו'. אלמא דפלוגתא דתנאי דהדר ביה איהו אבל מתה מקום שנהגו להחזיר מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין ודוקא שמתה היא אבל מת הוא אין מחזירין היא: ור' יוסי מספקא מאי מעמא יכולה היא שתאמר תנו לי בעלי ואשמח עמו ואתא רבי יהודה היא: היא לטיבועין נתנו אי ליה אי לטיבועין נתנו אי לא. הלכך ממון המוטל בספק הוא וחולקין דאי פשיטא לן דלטיבועין נתנו הָגשיא למימר באמת אמרו בִין מִת הוא ובין מתה ִהיא מקום שנהגו להחזיר מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין ולא מציא אמרה תנו היכא דקדשה בעשרים צריך לי בעלי ואשמח עמו לא דכולי עלמא יכולה שתאמר תנו לי בעלי ואשמח לפרוע לה עוד לאלמנה וע לה עוז אמינה. נובה מנה לבד מן יושין ואי נמי פשיטא דלאו לטיבועין נתנו רכחורה עמו ודמית הוא כ"ע לא פליגי כי פליגי שמתה היא והכא בקדושין למיבועין ניתנו קא מיפלגי רבי נתן סבר ¢קדושין לאו למיבועין ניתנו ור' יהודה הנשיא היכא דקדשה בכ׳ סלעים סבר קרושין למיבועין ניתנו והא מקום שנהגו להחזיר מחזירין קתני הכי קאמר צריך שיתן לה עוד חמש אותם עשרים דהיינו וסבלונות ודאי מקום שנהגו להחזיר מחזירין והני תנאי כהני תנאי דתניא מנה כתובת אלמנה והכי נמי מפרש להיכא דקדשה [בל' סלעים] דאי לטיבועין קדשה בככר בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה ומחזרת לו את השאר רבי יוסי אומר נתנו נותז לה עוד לבר נותו נותן לה עדו אבר מקדושין כתובה מנה אי לאו לטיבועין נתנו תחזיר לו היא ה' סלעים שהן על כ"ה של כתובה. אבל קדשה בעשרים נותן לה שלשים חצאין קדשה בשלשים נותן לה עשרים חצאין במאי עסקינן אילימא שמתה מי אית לה כתובה ואלא שמת הוא אמאי השתא דמספקא ליה אי לטיבועין אי לא חולקין לטיבועין אי . הקדושיו בשוה בינו ובינ וי׳ שנשתיירו הן שלו לפיכך נותן לה עוד ל׳ חצאי סלע שהן ט"ו סלעים על י' סלעים שלו שנשתיירו בידה הרי כ"ה סלעים והיינו שיעור כתובה מנה. וה"נ להיכא דקדשה בל' סלעים חציין תטול היא לעצמה משום ספק וחצין הן של בעל ועוד צריך שיתן לה על ועוד כ׳ חצאי סלעים דהיינו יי סלעים על אותן ט״ו . סלעים של קדושין שנשארו לו בידה הרי כ״ה סלעים שיעור כתובה מנה: א״ר נחמן כ) בכל מקום שנהגו להחזיר קדושיו דמי. רלומי סתם עיירות של בבל שאין . ידוע אם שלא נהגו בהם להחזיר את לאו את עומדות מחזירין כמו כן אותן . עיירות: ותרגומא נהרדעא. עירות: ווו גומא ביו... בה הן סתם עיירות אם סמוכה לנהרדעא עיר שמחזירין בה מאי. כלומר היאך נוהגין: מוהרי הדרי. היינו סבלונות תכשיטין שנותן לה לאחר קרושין נהגו להחזיר אם הדרי: אמימר אפילו הדרא בה היא קדושי לא הדרי. דאי הדרי דמי להו לבני אדם (דחשיב) כאילו מעולם לא קדשה

דברים נאמרו בשושבינות נגבית בבית דין וחוזרת בעונתה ואין בה משום רבית ומשוט הפי קסמר כ' יהודה מחזרת לו את השאר דקדושין לאו לטיבועין ניתנו: אלא בשמת הוא. והלכך גובה כתובתה כדין אלמנה ואמאי קמחזרת לר' יהודה את השאר והם אוקימנא לעיל יכולה היא שתאמר תנו לי בעלי ואשמח עמו: שוינסה. תחת ארוס שלהן ובאה לגבות כתובתה כשיגרשנה בעלה: מישרא שריא ניה. כדנפקא לן בסוטה (דף ב:) מוהיא לא נתפשה [במדבר ה] אסורה הא נתפשה מותרת ואם בא לגרשה שלא כדין למה תחזיר [לו] את השאר: שנאנסה. ואסורה לו כדנפקא לן (כסובות דף נא:) מוהיא לא נתפשה הא יש לך אחרת אע"פ שנתפשה אסורה ואיזו זו אשת כהן וכיון דלא פשעה לא הפסידה כתובתה לד"ה אבל בקידושיה פליגי: ר' יוסי מספקא ליה. והוו קדושין ממון המוטל בספק וחולקין ומחזרת לו את החלי או חושבת בכתובתה ותטרוף ממנו מותר כתובתה הלכך קידשה לאלמנה בכ׳ שקלים דהיינו שמונים ווזים המ׳ זוזים לריכה להחזיר לו וחושבת בכתובתה והוא נותן לה ל' חלאי שקלים דהיינו ס' זוז הרי נתקבלה האלמנה ק' זוז דהיינו מנה בכתובתה: קדשה בל' שקלים. דהיינו מאה ועשרים זוז חליים מחשוב בכתובתה דהיינו ס' זוז וארבעים החסרים לה הוא יתן עשרים חלאי שקל דהיינו מ' זוז: נראה בעיני דה"ג אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן בכל מקום שנהגו להחזיר מחזירין. היכא דמתה אשה: מוהרי הדרי. ששולח אחר קדושין והן סבלונות הדרי במיתת האשה. ונראה בעיני דתרי גווני נינהו מוהרי וסבלונות דהא גבי סבלונות נמי הכי פסקינן לה לקמן [קמו:] גבי מתני׳ דסבלונות ותרי זימני למה לי וי"ל דמוהר הוא ממון שמקדים לה עתה בימי אירוסין שיהא כותב בכתובתה כשתנשא לו ולהכי מיקרי מוהר: **גזירה שמא יאמרו**. קדושי טעות היו ולכך חזרו ונמלאו קדושין תופסין באחותה ומותרת לו: אילא דשמע. בהחזרת קדושין: ולא שמע בהא. בגט הלכך קדושין לא הדרי: וחוורם בעונסה. כשישא זה אשה יחזיר לו שושבינותו ולא קודם: ואין בה משום רבים. אם הרבה לו בדורון יותר:

ואין לישא אחותה וטעו הואיל דקדשה אסור לו אחותה משום ואשה אל אחותה לא תקח אבל השתא כל זמן שקדושיה בידה לא אתו למיטעי: רב אשי אמר אפי׳ אי הדרי קדושי לא אתי למטעי דמכל מקום אף על גב דהדרי קדושי ברות את אות למספר, דב את אפה אפר את היותר אחריתה אשתו ואסור באחותה: דורב את בידותא היא. דאי מהדרא הרא צדיכה מפני הקרושין, וגיטה מוכיח עליה שהיתה אשתו ואסור באחותה: דורב אשר בידותא היא. דאי מהדרא קדושי. איכא דשמע דמהדרי קדושי וסבר דדמי כאילו לא נתקדשה כלל. ולא שמע בגט שנתן ואתי למטעי: וחוזרת בעונתה. בעת שישא זה אשה יפרע לו ולא קודם מפני שהיא כמלוה דכי היכי דמלוה לא מצי תבע בבי דינא

אי לטיבועין נתנו: כי הני תנאי דתניא קדשה בככר. ששים מנה וכתב לה כתובה מן האירוסין: בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. לבד מן הככר שנתקדשה [דר״מ]. אלמא דסבר ר׳ מאיר דקדושין לטיבועין ניתנו: ר׳ יהודה אומר בתולה גובה מאתים. מן ההוא ככר והנשאר מן הככר מחזרת. אלמא דסבר דקדושין לאו לטיבועין נתנו לפיכך פורע לה מן הקדושין עצמן. טעמא דר׳ יוסי מפרש לקמן: במאי עסקי׳. ברייתא דגבייא כתובה: אי בשמתה. והא הבעל יורש את אשתו: אלא שמת הוא ואמאי אמר ר׳ יהודה מחזרת לו את השאר והא מציא למימר תנו בעלי ואשמח עמו. אלא ודאי